

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-016-02/2014

P/14/076

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/076 – Realizacja Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS w latach 2012 - 2013

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler Krzysztof Łączyński, st. inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 91753 z dnia 12 września 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Fundacja Edukacji Społecznej ul. Sewerynow 4 lok. 100, 00-331 Warszawa

Kierownik jednostki kontrolowanej Magdalena Ankiersztejn-Bartczak, Prezes Zarządu

(dowód: akta kontroli str. 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

*Uzasadnienie
oceny ogólnej*

Realizując zlecone przez Krajowe Centrum ds. AIDS zadanie, polegające na prowadzeniu Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego dla osób pragnących poddać się badaniu krwi w kierunku zakażenia wirusem HIV, Fundacja prawidłowo wydatkowała otrzymane w formie dotacji środki publiczne i zgodnie z umową zapewniła zgłaszającym się do wykonania testu fachowe poradnictwo okołotestowe oraz zagwarantowała bezpłatność i anonimowość badań. Ponadto rzetelnie i terminowo wywiązywała się z wynikających z umowy obowiązków sprawozdawczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV

*Opis stanu
faktycznego*

W latach objętych kontrolą² Fundacja Edukacji Społecznej (zwana dalej Fundacją lub FES), prowadziła przy ul. Nowogrodzkiej 82 w Warszawie Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny (zwany dalej PKD), zapewniający wykonywanie anonimowo i bezpłatnie serologicznych badań krwi wykrywających zakażenia wirusem HIV, połączonych z poradnictwem okołotestowym dla osób o zwiększonym poziomie ryzykownych zachowań. Fundacja zawarła z Krajowym Centrum ds. AIDS³ (zwane

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Lata 2012-2013. W niektórych przypadkach stan aktualny dla czasu przeprowadzania czynności kontrolnych.

³ Działającym w imieniu Ministra Zdrowia.

dalej Krajowym Centrum lub Centrum) umowę o wsparcie w realizacji tego zadania⁴ w dniu 2 stycznia 2012 r., nr 01/281/12–14.

Fundacja spełniała wymagania formalne dla prowadzenia tego rodzaju działalności, określone przez Krajowe Centrum w Standardach wymaganych dla punktów konsultacyjno-diagnostycznych⁵, tj. dysponowała m.in.:

- odpowiednio wyszkoloną kadrą (dwunastu doradców posiadających certyfikaty wydane przez Krajowe Centrum oraz wytypowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną pielęgniarki⁶),
- bazą lokalową w postaci wymaganej liczby odpowiednio wyposażonych pomieszczeń⁷ bezpłatnie użyczonych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Warszawie.

Ponadto Fundacja posiadała doświadczenie w realizacji takich zadań, ponieważ od roku 2003 prowadziła punkty testowania w kierunku HIV.

[dowód: akta kontroli str 139-142, 186-187]

Na wsparcie realizacji ww zadania Fundacja (po zmianach wprowadzonych do umowy sześcioma aneksami⁸) otrzymała:

- w 2012 roku – kwotę 165,0 tys zł (tj. 63,6% całkowitej wartości zadania zrealizowanego w kwocie 259,2 tys. zł),
- w 2013 roku – kwotę 175,6 tys zł (tj. 80,2% całkowitej wartości zadania zrealizowanego w kwocie 218,9 tys. zł).

[dowód: akta kontroli str 27-51, 80, 101]

W roku 2012 w PKD przyjęto 3857 pacjentów, a w 2013 roku – 4059. W 121 przypadkach w roku 2012 i w 51 przypadkach w roku 2013 przeprowadzono jedynie rozmowy konsultacyjne bez zlecenia wykonania testu. W pozostałych przypadkach zlecono jego wykonanie. W sytuacji otrzymania pozytywnego wyniku testu zlecano przeprowadzenie badań potwierdzających. Potwierdzono w ten sposób 58 (w roku 2012) i 45 (w roku 2013) pacjentów zakażonych wirusem HIV. Pacjentów tych skierowano do poradni profilaktyczno-leczniczej.

[dowód: akta kontroli str 76-113,185]

Zgodnie z ustalonymi przez Krajowe Centrum Standardami Fundacja powierzyła wykonywanie testów serologicznych, posiadającemu certyfikat jakości Polskiego Centrum Akredytacji, laboratorium prowadzonemu przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną (dalej także Stacja) w Warszawie.

Zawarta w tej sprawie umowa⁹ zobowiązywała laboratorium do wykonywania testów metodą ELFA z wykorzystaniem odczynników powierzonych przez zleceniodawcę oraz do przetwarzania danych osobowych pacjentów¹⁰ z zachowaniem przepisów o ochronie tych danych.

Zamówione w Krajowym Centrum przez PKD testy przekazywane były bezpośrednio do laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie, a protokoły z ich odbioru Stacja przekazywała do Krajowego Centrum.

⁴ Dokładna nazwa zadania to: Punkt konsultacyjno-diagnostyczny wykonujący badania w kierunku HIV anonimowo i bezpłatnie połączone z poradnictwem przed i po teście.

⁵ Stanowiących załącznik do umowy nr 01/281/12–14, dalej także Standardy.

⁶ Pielęgniarki zatrudnione były w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, która zapewniła im ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

⁷ Pomieszczenie wykorzystywane do prowadzenia PKD oznaczone zostało zgodnie ze wzorem tablicą przy wejściu do budynku oraz do korytarza, składało się z dwu pokoiów dla konsultantów⁷, pokoju pobrań oraz sanitariatu.

⁸ Nr 1 z dnia 1 lutego 2012, Nr 2 z dnia 28 lutego 2012 r., Nr 3 z dnia 2 maja 2012 r., Nr 4 z dnia 5 listopada 2012 r., Nr 6 z dnia 7 października 2013 r. oraz Nr 7 z dnia 31 października 2013 r.

⁹ Umowa nr 30/DSP/EPL/2011 r. z dnia 3 stycznia 2011, przedłużona następnie aneksem nr 1 z dnia 3 stycznia 2012 r. i na rok 2012 oraz umową nr 53/DSP/EPL/2013 z dnia 2 stycznia 2013 r. - na rok 2013

¹⁰ To jest informowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej o podejrzeniu/rozpoznanie zakażenia wirusem HIV w trybie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 lipca 2013 r. w sprawie zgłoszeń podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej (Dz.U. z 2013 r., poz. 848)

Fundacja dnia 25 stycznia 2012 r. zamówiła 4 tys. testów na rok 2012, zaś dnia 6 lutego 2013 roku 5 tys. na rok 2013. Testy przekazywane były w transzach, przy czym zamówienie na ostatnią transzę w danym roku uwzględniało zwiększone zapotrzebowanie na testy na koniec roku¹¹ oraz konieczność zabezpieczenia odpowiedniej ich liczby na pierwszy kwartał kolejnego roku.

Fundacja prawidłowo nadzorowała zużycie testów przez laboratorium, gromadząc kopie protokołów ich przekazania Stacji oraz dane o ich wykorzystaniu, obejmujące także liczbę testów zużytych do kalibracji urządzeń oraz do badań potwierdzających. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadków zwrotu zestawów niewykorzystanych, bądź przeterminowanych.

[dowód: akta kontroli str 143-147, 195-214]

Liczba przeprowadzonych testów, w objętych kontrolą latach, znacznie przekraczała ich liczbę zawartą w ofercie realizacji zadania:

- w roku 2012 wykonano 3736 testów (192,1% planowanej liczby –1944),
- w roku 2013 – 4008 (185,5% planowanej liczby 2160)

Konsekwencją znacznie większego zapotrzebowania na przeprowadzenie badań testowych ze strony pacjentów była konieczność zwiększenia wydatków ponoszonych na realizację umowy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną. W roku 2012 wyniosły one 63,0 tys. zł wobec zakładanych w umowie dotacyjnej 29,1 tys. zł, a w roku 2013 – wyniosły 75,2 tys. zł wobec zakładanych 32,4 tys. zł.

W związku z powyższym umowa z Krajowym Centrum została zmieniona stosownymi aneksami¹², którymi zwiększano całkowity koszt zadania oraz kwotę udzielonej dotacji.

[dowód: akta kontroli str 36-51, 172, 185]

Fundacja realizowała zadanie w sposób gwarantujący anonimowość osób zgłaszających się do wykonania testu w kierunku zakażenia HIV.

Przeprowadzono w toku kontroli szczegółowe oględziny 263 zestawów dokumentacji (kopert wraz z zawartością) sporządzanych przez doradców FES w trakcie dyżurów we wrześniu 2014 r.¹³ Stwierdzono, iż dokumentacja zawierała wypełnione ankiety przeprowadzone przed wykonaniem testu a także po jego wykonaniu. Dokumentacja zawierała też zlecenia na przeprowadzenie badań oraz ich wyniki. Wszystkie koperty oznaczone zostały numerami pacjentów oraz wybranymi przez nich pseudonimami, co było zgodne ze Standardami Krajowego Centrum.

Prezes Zarządu złożyła w toku oględzin oświadczenie stwierdzające, iż w taki sam sposób prowadzono dokumentację w latach 2012 – 2013.

[dowód: akta kontroli str 193]

Zgodnie z § 7 umowy nr 01/281/12-14 Fundacja prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową zadania w postaci ewidencjonowania kosztów jego realizacji na kontach analitycznych 502-1 do 502-3 ujętych w planie kont, stanowiącym załącznik do obowiązującej w Fundacji polityki rachunkowości. Ponadto na dowodach księgowych zatwierdzanych do wypłaty zamieszczano pieczętkę z napisem „należność w kwocie ... została sfinansowana ze środków KC ds. AIDS zgodnie z umową nr 01/281/12-14 z dnia 02.01.2012 r.” wraz z pieczętkami imiennymi i podpisami dwu członków Zarządu Fundacji. Ponadto

¹¹ Związane z obchodzonym w dniu 1 grudnia światowymi dniami AIDS.

¹² Dwukrotnie w roku 2012: 28 lutego i 5 października oraz dwukrotnie w roku 2013: 7 października i 31 października.

¹³ Oględzinom poddano dokumentację pochodzącą z września 2014 r. ze względu na fakt, iż całą dokumentację z lat 2012 – 2013 Fundacja, zgodnie ze standardami ustalonymi przez Krajowe Centrum, przekazywała na bieżąco do KC. W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych w siedzibie Fundacji znajdowała się jedynie jeszcze nie przekazana dokumentacja za wskazany miesiąc.

zestawienia wszystkich dowodów zamieszczano, w przedkładanych Krajowemu Centrum, sprawozdaniach okresowych. Sprawozdania roczne za lata 2012 i 2013 uzyskały akceptację Krajowego Centrum, potwierdzoną stosownymi pismami z dnia 6 lutego 2013 oraz 3 lutego 2014 r.

W protokole kontroli przeprowadzonej w Fundacji przez kontrolera Krajowego Centrum w dniach 31 lipiec-5 sierpień 2014 r. stwierdzono „prawidłowe i bardzo staranne prowadzenie dokumentacji”, wskazując jednocześnie omyłkę w pozycji nr 208 zestawienia rachunków za 2013 rok i wnosząc o dokonanie stosownej korekty sprawozdania.

Dnia 7 sierpnia 2014 r. Fundacja przedłożyła Centrum skorygowane sprawozdanie za 2013 rok.

[dowód: akta kontroli str 31, 73-74, 95, 103-115, 120-129, 137-138, 217-218]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Fundacja nie naliczała i nie wykorzystywała na realizację zadania odsetek od zgromadzonych na oprocentowanym rachunku bankowym środków przekazywanych przez Krajowe Centrum, co było niezgodne z § 2 pkt 3 umowy z dnia 2 stycznia 2012 r.

Księgowa Fundacji wyjaśniła, że odstąpiła od wyliczania wysokości odsetek ze względu na ich znikomą wysokość.

Zawarta przez Fundację z Krajowym Centrum umowa o wsparcie realizacji zadania jednoznacznie zobowiązuje Fundację do wykorzystania odsetek bankowych od przekazanych przez zleceniodawcę środków, niezależnie od ich wysokości.

[dowód: akta kontroli str 28,102,119 192]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Działania w zakresie monitoringu

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z umową zawartą z Krajowym Centrum zadania realizowane przez Fundację obejmowały także monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie HIV/AIDS¹⁴.

Koordynator zadania, zgodnie ze Standardami i umową, przekazywał do Krajowego Centrum ankiety wypełniane podczas konsultacji oraz sporządzał i przekazywał comiesięczne zestawienia liczby przeprowadzonych konsultacji, testów oraz stwierdzonych zakażeń wirusem HIV. Prezes Fundacji wyjaśniła, że zestawienia te nie uwzględniały rozkodowanych wyników dodatnich, ponieważ badani nie zawsze terminowo (w danym kwartale) odbierali swoje wyniki.

[dowód: akta kontroli str 160-185, 189]

Fundacja terminowo i zgodnie ze wzorem ustalonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania¹⁵ sporządzała i przekazywała Krajowemu Centrum sprawozdania okresowe.

[dowód: akta kontroli str 75-130]

¹⁴ Obszar V działań zaplanowanych w Harmonogramie realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS opracowany na lata 2012-2016 przez Krajowe Centrum.

¹⁵ Dz.U. z 2011 r., Nr 6, poz. 25

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o wykorzystywanie na realizację zadania odsetek od środków przekazywanych Fundacji przez Krajowe Centrum ds. AIDS.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia ... października 2014 r.

Kontroler
Krzysztof Łączyński
St. inspektor k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Dyrektor
Andrzej Panasiuk

.....
podpis

.....
podpis

¹⁶ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.